

۱۹۲۸۹۷۲

ایمان و کفر در تمثیلات قرآن

نویسندگان

فاطمه ذاکر

محمد حسین خوانین زاده

(دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی)

سرشناسه: ذاکر، فاطمه ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور: ایمان و کفر در تمثیلات قرآن
نویسندگان فاطمه ذاکر، محمد حسین خوانین زاده
مشخصات نشر: تهران، شریف کدکم، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص: مصور؛ ۲۸ x ۲۱ س م
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۲۱۳-۱-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: قرآن تمثیلات
موضوع: کفر گویی (اسلام) جنبه های قرآنی
شناسه: ۵۵۰: خوانین زاده، محمد حسین
رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۶ الف ۸۴/۴/۵۲ Bp
رده دی. یویی: ۲۹۷/۱۵۴
شماره کتابشناسی ملی: ۶۶۸۳۱۳۸

نام کتاب ایمان و کفر در تمثیلات قرآن
ناشر انتشارات شریف کدکم
نویسندگان فاطمه ذاکر، محمد حسین خوانین زاده
صفحه آرای فاطمه ذاکر
طراح جلد مهدی حسینی شفیق
نوبت چاپ اول - مهر ۱۳۹۷
تیراژ ۵۰۰ نسخه
قیمت ۱۵۰۰ تومان
شابک ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۲۱۳-۱-۳

دفتر فروش: تهران-میدان انقلاب-قبل از جمال زاده شمالی-بن بست
قائم مقام- پلاک ۵ واحد ۱ تلفن: ۶۶۹۸۰۸۵۴ - ۶۶۹۸۰۹۲۶

فهرست

۱۱..... مقدمه

۱۳..... سخن مؤلفین

بخش اول: بررسی مفاهیم

فصل ۱

۱۷..... مفهوم کنایه

۱۸..... ۱-۱-۱ مل در لغت

۱۹..... ۱-۱-۲ مل در اصطلاح

۲۰..... ۱-۲-۱ ایمان در لغت

۲۰..... ۱-۲-۲ ایمان در اصطلاح

۲۲..... ۱-۳-۱ کفر در لغت

۲۲..... ۱-۳-۲ کفر در اصطلاح

۲۳..... ۱-۴-۱ قرآن در لغت

۲۳..... ۱-۴-۲ قرآن در اصطلاح

۲۳..... ۱-۵-۱ استعاره در لغت

۲۴..... ۱-۵-۲ استعاره در اصطلاح

۲۵..... ۱-۶-۱ کنایه در لغت

۲۵..... ۱-۶-۲ کنایه در اصطلاح

۲۶..... ۱-۷-۱ مجاز در لغت

۲۷..... ۱-۷-۲ مجاز در اصطلاح

فصل ۲

۲۹..... معانی واژه «مثل» در قرآن

۳۰..... ۱-۲ واژه‌ی مثل در قرآن کریم

فصل ۳

۳۳	تمثیل در علوم بلاغی
۳۴	۱-۳ مثل و علم بیان
۳۵	۲-۳ مثل و علم معانی
۳۶	۳-۳ مثل و علم بدیع
۳۶	۴-۳ نتیجه

بخش دوم: تمثیل، اهداف و کاربردهای آن

در قرآن

فصل ۱

۳۹	سیمای مثل زائدان آن در قرآن
۴۱	۱-۱ تشبیه
۴۲	۱-۱-۱ بهره‌گیری از عنصر تشبیه در تشخیص
۴۲	۱-۱-۲ عنصر اساسی جمله
۴۳	۱-۱-۳ دقت در آوردن قیدهای قرآن و تشبیه در تشبیه
۴۴	۱-۱-۴ توانایی و قابلیت زائد الوصف قرآن در انتخاب الفاظی که تشبیه به واسطه آنها صورت می‌گیرد
۴۴	۱-۱-۵ حذف وجه شبه و غریب و نامأنوس بودن آن در آیات قرآن
۴۵	۲-۱ استعاره
۴۵	۲-۱-۱ ایضاح و روشن ساختن
۴۶	۲-۱-۲ بنیاد استعاره بر تشبیه‌های زیبا و نیکو و بیار دقیق
۴۷	۲-۱-۳ وضوح و روشنی استعاره
۴۷	۳-۱ کنایه
۴۸	۳-۱-۱ مجسم ساختن و آشکار کردن معانی در تصاویر محسوسی که آکنده از پویایی و زندگی‌اند

۱-۳-۲ نیرومندی تاکید و مبالغه در اثبات معنایی که در صدد تبیین و تثبیت آن برآمده

۴۸ است

۴۹ ۱-۳-۳ ایجاز

۵۰ ۱-۴-۴ مجاز

۵۰ ۱-۴-۱ کارکرد دینی اسلوب مجاز

۵۰ ۱-۴-۲ تنوع علاقه‌ها

۵۱ ۱-۵ نتیجه

فصل ۲

۵۳ ۱-۱ اهداف نمایش در قرآن

۵۴ ۱-۲ محسوس جلوه ۱-۱ مسائل

۵۵ ۲-۲ خاموشی ۱-۱ لحن و آهنگ

۵۶ ۲-۳ ایجاز تنوع در بیان و لفظ

۵۷ ۲-۴ جذابیت بخشیدن به سخن

۵۷ ۲-۵ تذکر و برانگیختن فکر و اندیشه بشر

۵۹ ۲-۶ عبرت آموزی از وقایع و حوادث تاریخی

۶۰ ۲-۷ نزدیک ساختن مسائل

۶۱ ۲-۸ نتیجه

فصل ۳

۶۳ ۱-۱ ویژگیهای تمثیلات قرآنی

۶۴ ۱-۳ جامعیت و گستردگی

۶۵ ۲-۳ سهولت و قابل فهم بودن

۶۶ ۳-۳ حیات بخشیدن به الفاظ

۶۷ ۴-۳ انطباق با واقعیت

۶۹ ۵-۳ هماهنگی با محیط

۷۰ ۳-۶ استفاده از مظاهر و پدیده‌های طبیعی

۷۲ ۳-۷ تنوع اسلوب

۷۴	 ۸-۳ نظم منطقی
۷۴	 ۹-۳ روش مقایسه‌ای
۷۵	 ۱۰-۳ ایجاز
۷۸	 ۱۱-۳ نتیجه

بخش سوم: تمثیل ایمان و کفر در قرآن

فصل ۱

۸۱	 حقیقت ایمان و کفر
۸۲	 ۱-۱ چرخ فروزان
۸۵	 ۲-۱ آب زلال و کتب به دوام

فصل ۲

۸۹	 مؤمن و کافر در قالب مجامعه
۹۰	 ۱-۲ عبد «الله» و اسیر «الهند»
۹۲	 ۲-۲ رستان و کزان
۹۳	 ۳-۲ زمین حاصلخیز و زمین شوره‌زار
۹۴	 ۴-۲ حیات و نور» و «مرگ و تاریکی»
۹۶	 ۵-۲ «بينا و سميع» و «کور و کر»
۹۶	 ۶-۲ «توانمندی گویا» و «گنگی ناتوان»
۹۸	 ۷-۲ آزاده و برده
۹۹	 ۸-۲ «سینه گشاده» و «سینه تنگ»
۱۰۰	 ۹-۲ مستضعف و مستکبر

فصل ۳

۱۰۵	 حال مؤمن و کافر
۱۰۶	 ۱-۳ صبر و استقامت
۱۰۷	 ۲-۳ عفت و پاکی
۱۰۸	 ۳-۳ فروشنده پرمفعت
۱۰۹	 ۴-۳ خیانت و عدم رازداری

- ۱۱۰..... ۳-۵ حیواناتی گنگ
- ۱۱۲..... ۳-۶ چهارپایان
- ۱۱۳..... ۳-۷ سگ هار

فصل ۴

- ۱۱۵..... انفاق مؤمن و کافر
- ۱۱۶..... ۴-۱ انفاق در راه خدا
- ۱۱۶..... ۴-۱-۱ بذر پر برکت
- ۱۱۶..... ۴-۱-۱-۱ باغ پر ثمر
- ۱۱۷..... ۴-۲ انفاق ریاکارانه
- ۱۱۷..... ۴-۲-۱ کشت بی ثمر
- ۱۱۹..... ۴-۲-۲ باران رگ سگ

فصل ۵

- ۱۲۱..... اعمال کافران
- ۱۲۲..... ۵-۱ دریای ظلمات
- ۱۲۴..... ۵-۲ خاکستر و تندباد
- ۱۲۵..... ۵-۳ سراب فریبنده

فصل ۶

- ۱۲۷..... آثار ایمان و کفر
- ۱۲۸..... ۶-۱ پاکی و ثبات
- ۱۳۱..... ۶-۲ ناپاکی و عدم ثبات
- ۱۳۲..... ۶-۳ نور و تاریکی، آرامش و عذاب، تلاش و سکون
- ۱۳۳..... ۶-۴ نتیجه گیری

مقدمه

قرآن کامل‌ترین کتاب آسمانی و کتاب هدایت و تربیت بشر در تمام اعصار است. سبک و سیاق نوشتاری آن متفاوت از دیگر کتاب‌ها بوده و از هنر و ادب برای بیان مقاصد خود بهره برده است. در این کتاب تعالیم زندگی و اصول اخلاقی و تربیتی به منظور فهم همه انسان‌ها با هر میزان آگاهی، به کمک زبان ادبی و هنری و در قالب مثل، قصه و ... بیان شده است. این کتاب آسمانی با وا داشتن انسان‌ها به تفکر و تعقل در آیات الهی و نظام آفرینش و نظر در خلقت خویش و تعمق در سرگذشت اقوام پیشین و با معرفی انسان‌های مقاوم و نمونه به تربیت و رشد و هدایت آنها همت می‌گمارد و در این راه از «تمثیل» استفاده می‌کند و آن را به خدمت می‌گیرد و مسائل پیچیده را در قالب مثال و حکایت، قابل درک برای مردم می‌نماید. این نوشته در صدد است به بیان مثل‌هایی مربوط به ایمان و کفر، قرآن کریم پردازد که شامل سه بخش است که عبارتند از:

بخش اول با عنوان بررسی مفاهیم، شامل مفهوم شناسی، معانی واژه‌ی مثل در قرآن، تمثیل در علوم بلاغی می‌باشد. بخش دوم با عنوان تمثیل، هدف و کاربرد آن در قرآن به بیان سیمای مثل و ارکان آن در قرآن، کاربرد تمثیل در قرآن و ویژگی‌های تمثیل قرآن می‌پردازد. بخش سوم که با عنوان ایمان و کفر در تمثیل‌های قرآن کریم مطرح گردیده، حقیقت ایمان و کفر، مقایسه مؤمن و کافر، حال مؤمن و کافر، اتفاق مؤمن و کافر، اعمال کافران و آثار ایمان و کفر را شامل می‌شود. و در آخر با همه تلاش‌هایی که در تهیه این کتاب عمل آمده، امید است فتح بابی برای تدوین پژوهش‌ها و یا کتاب‌هایی درباره این موضوع را مهم باشد.